

POSTANOWIENIE

Dnia 4 sierpnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Roch

w sprawie **M.C.**

skazanego za czyn z art. 310 § 1 k.k. i inne

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

w dniu 4 sierpnia 2026 r.

na posiedzeniu bez udziału stron

żądania SSN P.W. wyłączenia go od udziału w sprawie sygn. I KO 46/26

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k.

postanowił:

**wyłączyć SSN P.W. od udziału w postępowaniu
wznowieniowym o sygn. I KO 46/26.**

UZASADNIENIE

W dniu 25 czerwca 2026 r. sędzia Sądu Najwyższego P.W. złożył pisemny „wniosek o wyłączenie” go od udziału w sprawie o sygn. akt I KO 46/26. Pismo to potraktować należało, zgodnie z przepisami procedury karnej, jako sformułowane przez sędziego na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k. żądanie w przedmiocie wyłączenia go ze składu orzekającego, jest to bowiem jego oświadczenie wiedzy o podstawie wyłączenia z art. 41 § 1 k.p.k. Żądanie tego rodzaju nie stanowi w sensie ścisłym wniosku o wyłączenie, albowiem Kodeks postępowania karnego czynności te różnicuje (zob. D. Świecki (w:) B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz aktualizowany, LEX/el. 2021, art. 42). W analizowanym piśmie jako

okoliczności uzasadniające wyłączenie go od udziału w sprawie o sygn. akt I KO 46/26, dotyczącej rozpoznania wniosku o wznowienie postępowania, sędzia P.W. wskazał, iż replikę na odpowiedź prokuratora odnośnie do złożonego wniosku o wznowienie postępowania złożył obrońca w osobie prof. dr hab. R.Z., z którym to sędzia utrzymuje wieloletni kontakt zarówno na stopie zawodowej, jak i towarzyskiej. Powyższa okoliczność, w jego ocenie, może u przeciętnego członka społeczeństwa wzbudzić uzasadnione wątpliwości co do zachowania przezeń bezstronności przy rozpoznawaniu kwestii wznowienia postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Nie ulega wątpliwości, iż wyznaczony do rozpoznania konkretnej sprawy sędzia jest obowiązany zawiadomić o okoliczności mogącej uzasadniać jego wyłączenie (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2011 r., V KK 386/10, LEX nr 846185). Końcowa jednak ocena czy stanowi ona podstawę wyłączenia nie należy do informującego o niej sędziego, lecz do sądu weryfikującego jego oświadczenie, dokonującego obiektywnej kontroli zasadności żądania w konkretnym układzie faktycznym (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 29 lutego 2016 r., SNO 82/15).

Zgodnie z art. 41 § 1 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie, przy czym dotyczy to decyzji podejmowanych tak wskutek wniosku strony, jak i w wyniku złożenia oświadczenia przez sędziego wyznaczonego do składu sądu. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że należy ją rozumieć jako obiektywną bezstronność sędziego, w tym zarówno subiektywne poczucie sędziego co do własnej bezstronności, jak i jego bezstronność w odbiorze zewnętrznym, opartą na zobiektywizowanych przesłankach i analizowaną przez odwołanie się do oceny sytuacji dokonanej przez przeciętnego, rozsądnie rozumującego obserwatora procesu (zob. uchwała SN z dnia 26 kwietnia 2007 r., I KZP 9/07, OSNKW 2007/5/39; wyroki SN: z 8 stycznia 2009 r., III KK 257/08 oraz z 18 marca 2009 r., IV KK 380/08). Wątpliwość co do bezstronności sędziego powinna być w dostatecznie wystarczający sposób „uzasadniona”. Powodem wyłączenia sędziego na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. mogą być przykładowo sytuacje wskazujące na trwałe powiązania personalne między nim a stroną lub jej przedstawicielem typu: przyjaźń, niechęć, wrogość, zbieżność lub rozbieżność interesów. Do zastosowania art. 41 § 1 k.p.k. konieczne jest uprawdopodobnienie wystąpienia okoliczności, która z istoty swej ma charakter zagrażający bezstronności sędziego w ramach

zewnątrznie uzasadnionego przekonania (wyrok SN z 19 lipca 2017 r., V KS 7/17; wyrok SN z 25 lutego 2015 r., III KK 351/14).

Znaczenie zagadnienia bezstronności sędziego jest podkreślane również w rozstrzygnięciach Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. W decyzji ETPCz z 5 stycznia 2017 r. *Bodet v. Belgia*, wskazuje się w szczególności na potrzebę stałej troski o to, aby w demokratycznym społeczeństwie sądy wzbudzały zaufanie u stron procesu. Zdaniem Trybunału, w tej mierze art. 6 ust. 1 Konwencji wymaga wprost, by sądy były bezstronne. Wymóg zachowania bezstronności przejawia się przy tym w dwóch aspektach. Pierwszym jest brak przejawów subiektywnej stronniczości sędziego lub jego osobistych uprzedzeń. Przyjmuje się istnienie domniemania takiej osobistej bezstronności do czasu przedstawienia dowodu przeciwnego. Sąd musi być również obiektywnie bezstronny, tj. dawać wystarczające gwarancje, by wykluczyć wszelkie uprawnione wątpliwości w tej mierze (por. postanowienie SN z dnia 17 stycznia 2018 r., III KK 244/17, OSNKW 2018, Nr 3, poz. 26).

Analiza okoliczności mających wpływ na ocenę możliwości postrzegania sądu przez strony lub innych obserwatorów procesu jako niezależnego obejmuje co do zasady relacje pomiędzy sędzią, jako arbitrem, którego bezstronność musi pozostawać poza jakimikolwiek obiektywnie postrzeganym podejrzeniem, a stroną tego postępowania. Istotą instytucji wyłączenia sędziego jest przecież dbałość o to, aby w przekonaniu postronnych osób sąd był postrzegany jako orzekający w oparciu wyłącznie o zgromadzony materiał dowodowy i przepisy prawa, a nie czynniki pozaprocesowe, jak na przykład sympatia czy antypatia do jednego z uczestników.

W realiach niniejszej sprawy kluczowe z punktu widzenia zasadności wyłączenia sędziego P.W. okoliczności dotyczą zasadniczo jego bliskich relacji z obrońcą skazanego M.C. – adw. R.Z. Z oświadczenia, stanowiącego podstawę procedowania w niniejszej sprawie, wynika, że z rzeczonym obrońcą sędziego łączą bliskie, wieloletnie kontakty nie tylko o charakterze zawodowym, ale i towarzyskim. Zgodzić się należy z autorem żądania, że wskazana przezeń jako wiodąca okoliczność związana z trwającą od 1999 r. relacją towarzyską z R.Z. musi zostać oceniona jako przekraczająca poziom „zwykłej znajomości”, a co za tym idzie tak w odbiorze społecznym, jak i u stron postępowania, może wywołać uzasadnione wątpliwości co do zdolności sędziego P.W. do bezstronnego rozpoznania sprawy, niezależnie od rzeczywistego stanu rzeczy. Czy to skazany, czy to oskarżyciel publiczny, czy to wreszcie inna osoba zainteresowana przebiegiem postępowania

wznowieniowego, mogą powziąć uzasadnione wątpliwości czy skład Sądu Najwyższego z udziałem sędziego P.W. będzie w realiach tej sprawy bez cienia wątpliwości sądem bezstronnym z uwagi na (choćby jedynie teoretyczne) rozważania co do możliwości zachowania niezbędnego obiektywizmu w urzędowej ocenie działań procesowych osoby, z którą utrzymuje się bliskie prywatne kontakty. Powyższe ustalenie skutkować musi więc wyłączeniem tego sędziego od udziału w sprawie.

Tym samym Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia.

[WB]

[r.g.]